

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 124/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti E. F., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľudmilou Raffáčovou, Mäsiarska 4, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 280/2004, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 280/2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 280/2004 konal bez zbytočných prietahov.

3. E. F. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť E. F. trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Ľudmily Raffáčovej, Mäsiarska 4, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 124/2014 zo 7. marca 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. F. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 280/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, bola sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietnutá.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 23. júla 2004 okresnému súdu návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Sťažovateľka uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jej právnej veci právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 80/13 (doručeným ústavnému súdu 22. mája 2014), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Prejednávaná vec po právnej stránke tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňového súdu.

Po skutkovej stránke je vec značne náročná vzhľadom na rozsah vyporiadavaného majetku a majetkových práv. Súd si musel zadovážiť množstvo listinných dôkazov, vypočúť svedkov a dvakrát nariadil znalecké dokazovanie. Tieto okolnosti mali značný vplyv na dĺžku konania.

Nevzhladol som žiadne prietahy, ktoré by spôsobovala samotná sťažovateľka resp. odporca.

V postupe súdu sa vyskytli určité obdobia nečinnosti, ktoré boli spôsobené značnou pracovnou zaťaženosťou súdu, resp. ku ktorým došlo v dôsledku personálnych zmien v osobe zákonného sudcu.“

Okresný súd pripojil k vyjadreniu k sťažnosti aj tento prehľad procesných úkonov vykonaných v priebehu napadnutého konania:

„Sťažovateľka podala dňa 23. 7. 2004 na tunajšom súde návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Vec bola pridelená na rozhodnutie sudcovi B. G.

Dňa 4. 8. 2004 súd v rámci prípravy pojednávania doručil účastníkom konania výzvy a poučenia podľa ust. § 114 Občianskeho súdneho poriadku a odporcovi aj návrh, aby sa k nemu písomne vyjadril.

Prvé pojednávanie vo veci súd nariadil na 16. 3. 2006. Po prejednaní veci bolo pojednávanie odročené za účelom doplnenia dokazovania (právnym zástupcom účastníkov boli doručené výzvy okresného súdu z 18. mája 2006 a z 27. júna 2006, pozn.).

Dňa 5. 2. 2007 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi Z. S.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-140 zo dňa 10. 5. 2007 súd nepripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane navrhovateľky.

Druhé pojednávanie súd nariadil na 5. 10. 2007. Po prejednaní veci bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 4. 4. 2008 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi M. M.

Dňa 30. 4. 2008 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi S. V.

Po zabezpečení potrebných listinných dôkazov súd 17. júla 2008 nariadil tretí termín pojednávania na 6. 11. 2008. Po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na 29. 1. 2009 za účelom doplnenia dokazovania.

Na pojednávaní dňa 29. 1. 2009 súd doplnil dokazovanie a pojednávanie bolo odročené na 23. 4. 2009 za účelom ďalšieho dokazovania.

Na pojednávaní dňa 23. 4. 2009 súd vykonal dokazovanie vo veci a pojednávanie odročil na 16. 9. 2009 s tým, že bude urobené dožiadanie na poštu v USA ohľadom poštových poukážok zasielaných žalobkyňou svedkyňi V. K.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-228 súd pribral do konania prekladateľa z jazyka anglického R. B.

Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 16. 9. 2009, kedy súd vykonal dokazovanie a pojednávanie odročil na neurčito s tým, že bude dotazované Ministerstvo obrany Slovenskej republiky ohľadom poskytnutých odmien odporcovi a vyplatenia odstupného (okresný súd prípisom z 19. marca 2010 vyzval Vojenský úrad Sociálneho zabezpečenia Bratislava na predloženie podkladov potrebných na rozhodnutie, pozn.).

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-274 zo dňa 6. 7. 2010 súd priznal odmenu prekladateľovi R. B. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie prekladateľ R. B. (okresný súd uznesením z 30. septembra 2010 zmenil uznesenie zo 6. júla 2010 o priznaní odmeny prekladateľovi, pozn.).

Ďalšie pojednávanie súd nariadil na 7. 4. 2011. Po vykonaní dokazovania súd pojednávanie odročil na 22. 6. 2011 za účelom výsluchu navrhnutej svedkyne.

Na pojednávani dňa 22. 6. 2011 súd doplnil dokazovanie vo veci a pojednávanie opäť odročil na 13. 10. 2011 za účelom vykonania ďalších dôkazov.

Pojednávanie nariadené na 13. 10. 2011 sa neuskutočnilo z dôvodu neprítomnosti navrhovateľky, odporcu a právnej zástupkyne odporcu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Ďalší termín pojednávania súd nariadil (25. októbra 2011, pozn.) na 9. 2. 2012. Toto pojednávanie po prejednaní veci bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-397 zo dňa 2. 7. 2012 súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie odhad hodnoty nehnuteľnosti D. Š.

Dňa 10. 10. 2012 znalec doručil súdu znalecký posudok č. 17/2012 a vyúčtovanie znaleckej odmeny.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-555 zo dňa 9. 11. 2012 súd priznal znalcovi odmenu.

Ďalšie pojednávanie súd nariadil na 24. 4. 2013. Po prejednaní veci súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že účastníci konania v lehote 15 dní oznámia súdu, či je možná mimosúdna dohoda ohľadom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, resp. je potrebné nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-576 zo dňa 9. 8. 2013 súd nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie odhad hodnoty nehnuteľností E. L.

Dňa 25. 11. 2013 znalec doručil súdu znalecký posudok č. 15/2013 a vyúčtovanie odmeny.

Uznesením č. k. 9 C 280/2004-608 zo dňa 13. 12. 2013 súd priznal odmenu znalcovi E. L.

Ďalší termín pojednávania je nariadený na 28. 5. 2014.“

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu okresného súdu zistil, že pojednávanie nariadené na 28. máj 2014 sa z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne neuskutočnilo.

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka zaujala stanovisko podaním (doručeným ústavnému súdu 2. júna 2014), v ktorom okrem iného uviedla: „Sťažovateľka je toho

názoru, že sa v danom prípade nejedná len o čiastočnú dôvodnosť sťažnosti, ale dôvodnosť úplnú.

Okolnosti, o ktorých sa zmieňuje Okresný súd Košice I. ako činiteľom ovplyvňujúcim dĺžku konania, nie je možné pripísať na ťarchu sťažovateľky.

Rozsah vyporiadavaného majetku a majetkových práv je daný existenciou tohto majetku a majetkových práv v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Zadovažovanie listinných dôkazov, ktoré nemôžu z objektívnych dôvodov zaobstarať účastníci konania, vykonáva súd. Rýchlosť, ako aj zvolenie správneho postupu je v kompetencii konajúceho súdu. Návrhy na vykonanie dokazovania sú právom účastníka konania, ktorého zatažuje dôkazné bremeno, kto tvrdí dokazuje (affirmanti incumbit probatio). V zmysle ustanovenia § 120 Občianskeho súdneho poriadku sa v dokazovaní uplatňuje prejednacia zásada, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli.

Samotné nariadenie znaleckého dokazovania pojednávani konaného dňa 9. 2. 2012 spôsobilo v konaní prieťah piatich mesiacov. Po prvom znaleckom dokazovaní, kedy súdny znalec doručil vypracované znalecké posudky dňa 10. 10. 2012 bolo pojednávanie vo veci nariadené na deň 24. 4. 2013, či je prieťah 6 mesiacov a 14 dní.

Po doručení kontrolného znaleckého posudku dňa 25. 11. 2013, bol termín pojednávania stanovený na deň 28. 5. 2014, čo je doba 6 mesiacov a troch dní.

Určité obdobia nečinnosti súdu, podľa názoru Okresného súdu Košice I, boli spôsobené značnou zataženosťou súdu, resp. ku ktorým došlo v dôsledku personálnych zmien v osobe zákonného sudcu. Sťažovateľka poukazuje, že zmena v osobe zákonného sudcu zo sudkyne M. M. na sudkyňu S. V. nespôsobila dôvodný prieťah, pretože k zmene došlo v priebehu 26 dní. Teda sťažovateľka konštatuje, že okolnosť personálnej zmeny nemohla spôsobiť prieťahy v súdnom konaní o vyporiadaní BSM tak, ako boli spôsobené samotným postupom súdu v procese dokazovania a v procese prípravy na pojednávanie.

Pojednávanie vytýčené na deň 28. 5. 2014 bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne, o čom bola právna zástupkyňa sťažovateľky vyrozumená asistentkou senátu elektronickou komunikáciou (správa súdnej asistentky v prílohe).

Stav právnej neistoty sa u sťažovateľky neustále prehľbuje a s plynutým časom stráca nádej na konečné rozhodnutie súdu.“

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení zo 14. mája 2014, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamenaná v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Ústavný súd uznáva, že takéto spory sú skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročné na dokazovanie, pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého BSM účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku a zároveň zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva. Faktická zložitost' veci bola v tomto konaní vyvolaná najmä nutnosťou nariadenia znaleckého dokazovania na účel určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností patriacich do BSM. Podľa názoru ústavného súdu preskúmané konanie nie je právne zložité, pričom existuje dostatočné množstvo stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania uvedených majetkových sporov, takže pri efektívnejšom a sústredenejšom postupe mohol okresný súd v napadnutom konaní postupovať plynulejšie.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľky. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jej ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania, a súčasne konštatuje, že okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedol, že „*nevzhladol žiadne priet'ahy, ktoré by spôsobovala samotná sťažovateľka*“.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom zistil, že v jeho priebehu sa vyskytlo iba jedno dlhodobejšie obdobie nečinnosti, a to v jeho počiatočnom štádiu v období od 4. augusta 2004 (okresný súd doručoval výzvy účastníkom konania) do 16. marca 2006 (uskutočnilo sa pojednávanie vo veci).

Za neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní možno považovať jeho postup v súvislosti so zabezpečením znaleckého dokazovania, keďže znalecké dokazovanie

znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, bolo nariadené až 2. júla 2012, t. j. takmer po ôsmich rokoch od jeho začatia.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity namietaného konania upriamuje pozornosť na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na všeobecný súd, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 380/08, I. ÚS 7/2011).

Pokiaľ okresný súd odôvodňoval stav konania ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti „*pracovnou zaťaženosťou a personálnymi zmenami v osobe zákonného sudcu*“, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Ústavný súd pri vyhodnocovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní prihliadol predovšetkým na to, že z ústavnoprávneho hľadiska nemožno akceptovať, aby konanie pred všeobecným súdom nebolo po takmer 10 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené (napr. IV. ÚS 327/2013, IV. ÚS 67/2014).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 280/2004 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukazuje najmä na to, že *„pretrváva desaťročný stav stále trvajúcej právnej neistoty, čo negatívne poznačilo aj jej psychiku“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje

nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 9 C 280/2004, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä to, čo je pre sťažovateľku „v stávke“, ako aj skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátkou JUDr. Ľudmilou Raffáčovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 134 €, t. j. spolu 268 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 284,08 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2014